

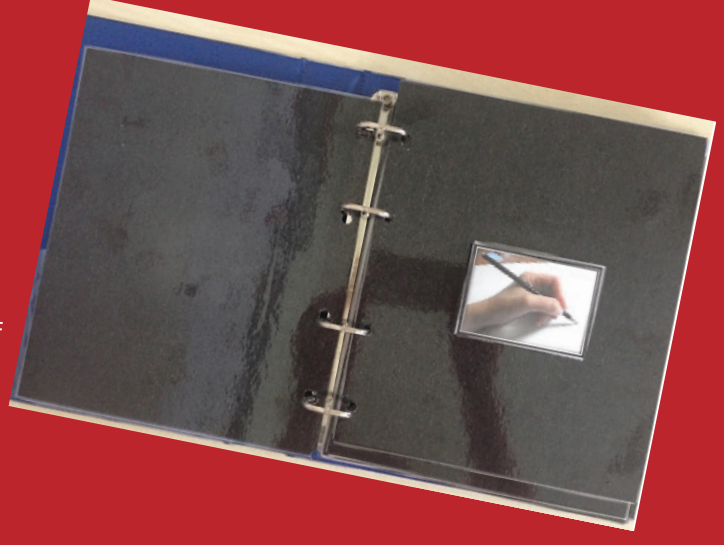
Ne Tür Çizelgeler Kullanabilirsiniz?

Aşağıda çocuğunuz ya da öğrencinizin sahip olduğu beceriler doğrultusunda kullanabileceğiniz bazı etkinlik çizelgesi örneklerine yer verilmiştir.

Sıralı Fotoğraflı Etkinlik Çizelgesi

Okuma becerisine sahip olmayan çocuklar için fotoğraflı etkinlik çizelgeleri kullanılmaktadır. Yanda yer alan örnekte bir çocuğun ders saatleri içerisinde gerçekleştirdiği etkinlikleri betimleyen fotoğraflar yer almaktadır. Bu örnekte yazı yazma çalışmasını betimlemesi açısından yazı yazmayı gösteren fotoğraf karesi kullanılmıştır. Okuma çalışması için çocuğu okuduğu bir kitabın fotoğrafı, diş fırçalama etkinliği için çocuğun dişlerini fırçalarken çekilmiş bir fotoğrafı çizelgenin ilerleyen sayfalarında kullanabilirsiniz.

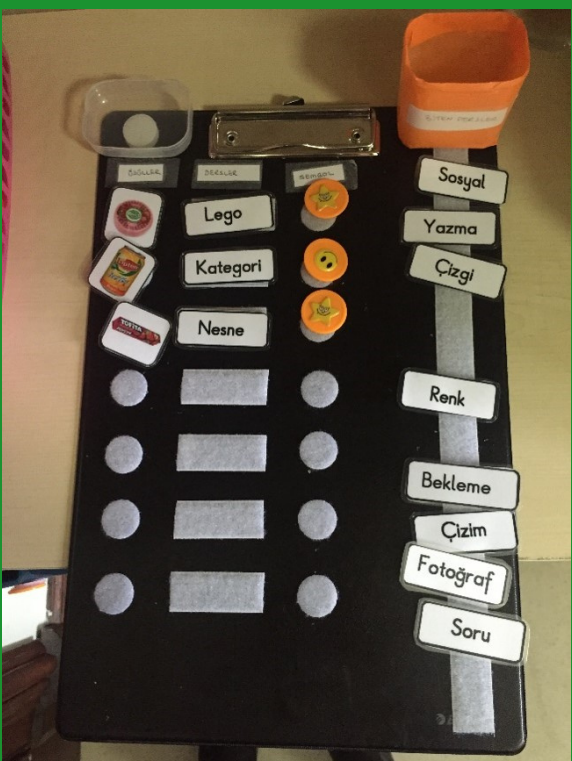
Sıralı Yazılı Etkinlik Çizelgesi

Okuma becerisine sahip çocuklar için yazılı etkinlik çizelgeleri kullanılmaktadır. Yan tarafta yer alan örnekte sıralı bir yazılı etkinlik çizelgesine yer verilmiştir. Her etkinliği temsil eden yazılı fişler kullanılabilir. Fotoğrafta yer alan "renk" fişi çocukla renk çalışmasını özetleyen yazılı bir ipucudur. Çocuk önce bu fişi okuyabilir ve ardından "renk" yazan kutuyu alarak çalışma masasına gelip öğretmeni ya da ebeveyniyle ilgili çalışmayı gerçekleştirebilir. Etkinliği tamamladıktan sonra tekrar çizelgesine dönüp, sayfayı çevirip, bir sonraki etkinliğe geçiş yapabilir. Başlarda sıralı etkinlik çizelgelerinin takibi öğretilirken, ilerleyen aşamalarda seçmeli etkinlik çizelgelerine geçiş yapılması önerilmektedir.

Seçmeli Fotoğraflı Etkinlik Çizelgesi

Okul öncesi dönemde, okuma becerisine henüz sahip olmayan bir çocuk için hazırlanmış seçmeli fotoğraflı etkinlik çizelgesine yandaki görselde yer verilmiştir. Bu çizelge, kırtasiyelerden kolaylıkla edinilebilen bir A5 dosya üzerinde cırt bantlar ve dayanıklı hale getirilmiş fişler kullanılarak oluşturulmuştur. Çocuk önce iki cırtın olduğu bölümden (seçim alanı) etkinlikleri seçip, ardından sağ tarafa yapıştırmaktadır.

Seçmeli Yazılı Etkinlik Çizelgesi

Okul öncesi dönemde, okuma becerisine sahip bir çocuk için hazırlanmış seçmeli yazılı etkinlik çizelgesine yandaki görselde yer verilmiştir. Bu çizelge, kırtasiyelerden kolaylıkla edinilebilen bir sekreterlik üzerinde cırt bantlar ve dayanıklı hale getirilmiş fişler kullanılarak oluşturulmuştur. Çocuk önce düz şeritli bölümden (seçim alanı) etkinlikleri seçip, ardından sol tarafa sırasıyla sıralamaktadır. Çizelgede yer alan gülen yüz sembolleri ise etkinliklerin problem davranış olmadan tamamlandığı anlamına gelmektedir. Eğitimci burada çizelge takibini pekiştirmek için farklı bir motivasyon sistemi kullanmıştır.

Örnek Etkinlik Çizelgeleri

Akranlarla Sosyal Etkileşim Başlatma Çizelgesi

Otizimli çocuğunuz ya da öğrencinizin çevresinde bulunan akranlarıyla etkileşim başlatmasını hedefliyorsanız hazırlayıp uygulayacağınız basit bir çizelge ile bu beceriyi onlara kazandırmak mümkün olabilmektedir. Dört telli A5 boyutunda bir klasörün sol tarafına çocuğun akranları ya da kardeşlerinin fotoğraflarını PVC'leyerek konumlandırabilirsiniz. Sağ tarafa ise akran ya da kardeşleriyle yapmaktan hoşlandığı etkinlik fotoğraflarını yerleştirebilirsiniz. Eğer çocuğunuz konuşma becerisine sahip değil ise konuşma üreten ses kayıt cihazları kullanarak çocukların sözel iletişim kurma konusunda girişimlerini destekleyebilirsiniz. Fotoğrafların zeminden sökülebilir ve takılabilir olması için kendiliğinden yapışkanlı cırt bantlar kullanabilirsiniz. Aşağıdaki görselde örnek çizelgeye yer verilmiştir.

Yazılı Etkinlik Çizelgeleri

Okuma becerisine sahip bir çocuğa ev içerisinde günlük gerçekleşen birtakım becerileri öğretmek istiyor olabilirsiniz. Bunun için bilgisayar ortamında hazırlanmış yazılı bir çizelge kullanabilirsiniz. Yan tarafta bulunan görselde günlük etkinliklere ilişkin etkinlik çizelgesi örneğine yer verilmiştir. Bu etkinlik çizelgesi bir A4 kâğıt zeminde oluşturulmuş ve bir sekreterliğe sabitlenmiştir. Çocuklara çizelgede yer alan basamaklar sırasıyla takip ettirilerek, ilgili becerileri kazandırmak mümkün olabilmektedir.

Lego'dan Model Yapma Çizelgesi

Etkinlik çizelgeleri aracılığıyla Lego'dan model yapma becerisi otizimli çocuklarla etkinlik çizelgeleriyle çalışılabilir. Yan tarafta yer alan ilk görselde otizimli bir çocuğun temel çizelgesinde Lego'dan model yapma etkinliğinin fotoğrafı yer almaktadır. Bu temel çizelge otizimli çocuğu alt çizelge olan Lego'dan model yapma çizelgesine yönlendirmektedir. Lego'dan model yapma çizelgesi aşamalı olarak oluşturulmuştur. Her sayfada çocuktan beklenen davranışlar fotoğraflanarak konumlandırılmıştır. Çocuk sayfa sayfa çizelgeyi takip ederek Lego'dan model yapabilmektedir.

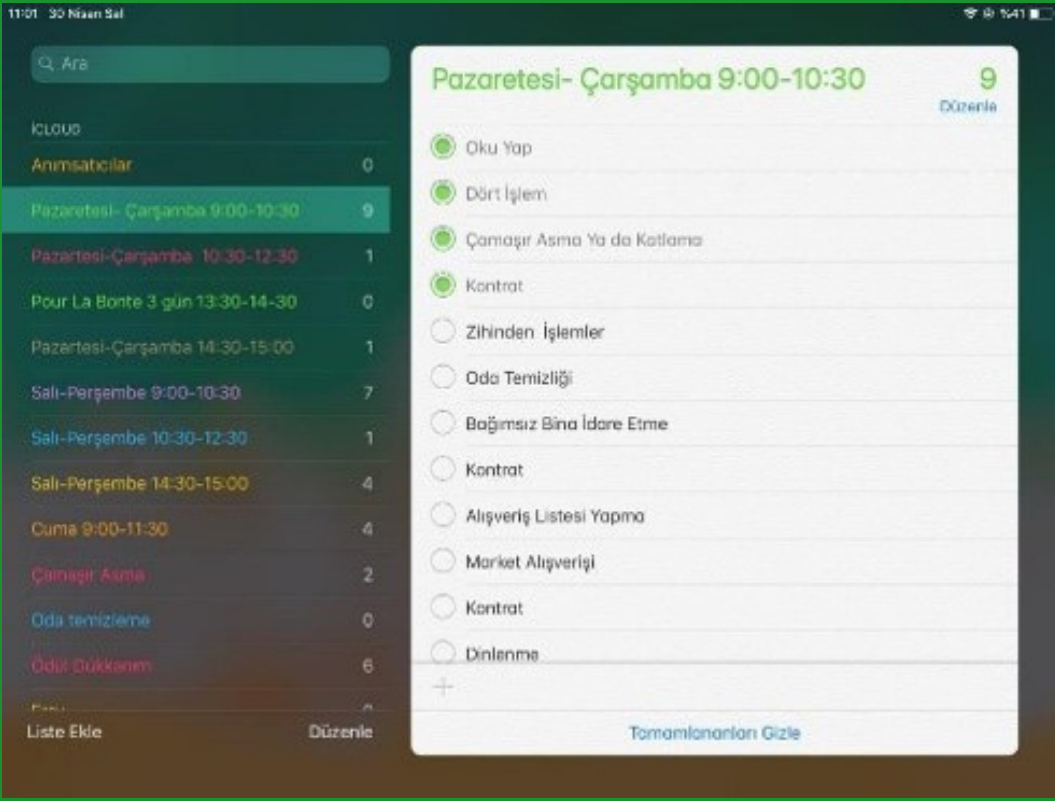
Sosyal Etkileşim Çizelgesi

Sosyal etkileşim çizelgeleri bir temel çizelge altında kullanılmaktadır. Otizimli bir çocuğun günlük rutin etkinliklerinin yer aldığı bir temel çizelge içerisinde bu tip bir sosyal etkileşim çizelgesi kullanılabilir. Alt bir çizelge olan sosyal etkileşim çizelgesi içerisine çocuğun yapmaktan hoşlandığı etkinlik fotoğraflarını yerleştirebilirsiniz. Bu sayede çocuk sosyal etkileşim etkinliğine sıra geldiğinde bu çizelgeyi alabilir ve içerisinden bir etkinlik fotoğrafı seçerek tercihleri hakkında sizinle etkileşime girmeyi öğrenebilir. Çocuklar bu tip bir çizelge ile bir süre sonra kendi başına etkinlik seçip, yetişkinlerle istekleri hakkında etkileşim kurabilmektedirler.

Dijital Ortamlarda Yazılı Etkinlik Çizelgeleri

Otizimli çocuklar çizelge becerilerinde ustalaştıktan sonra yaşlarına uygun olarak dijital cihazlar aracılığıyla çizelgeler takip edebilmektedir. Örneğin 15 yaşında otizimli bir çocuk için sürekli kullandığı bir tablet bilgisayar ya da cep telefonu içerisinde yer alan “to do list” ya da “anımsatıcılar” uygulamasına, günlük etkinliklerin kaydedilmesiyle çizelgelerin her yere taşınabilir hale getirilmesi mümkün olabilmektedir. Dijital ortamda hazırlanan çizelgelerin bir diğer önemli avantajı ise maliyetsiz bir şekilde hemen hazırlanabilir, düzenlenebilir ve çoğaltılabilir olmasıdır. Aşağıda yer alan örnekte otizimli çocuk önce etkinliklerinin sırasını seçiyor ve ardından dijital çizelgesine sırasıyla kaydediyor.

Kaynak:

McClannahan, L. E., & Krantz, P. J. (1999). Activity schedules for children with autism: Teaching independent behavior. Woodbine House.

Yılmaz, D. (2020, Nisan 16). Etkinlik Çizelgeleriyle Öğretim [Video].

Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=TOuXI84lu_s

Vuran, S. (Ed.). (2019). Eğitime uzanan yol projesi öğretmen eğitim kitapçığı. Tohum Otizm Vakfı.